LIDER FUN BROYT UN ZALTS

Sol Maltz

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

געשטאַלטן

האָריזאָנטאָן

האַלט

זייט

71 איוב וועט בלייבן געפייני
72 זיך ניט קילן מיט געשענק
נייערט טראַכטן פון זיינע פ
וואָס מאַכן איצט פעט די ע
73 טראַכטן פון די פאַרשניטענ
74 איוב וועט ניט פאַרגעבן.
עה איוב צייכנט אָן אַ קרייז אַ
ביז דאַנען גאָט קענסטו קוס

חזק

דאָס ספר איוב האָט צוויי און פערציק ק
דאָס קאפיטל מ״ג האָט פ

רי פאַרקלעמט,
עם פאַרשעמט
ם פאַרקלעמט
בל זאַמד.
האַנט
ז זיך ;
מען אין די שיך
אַמלען,
ויף מיר ווימלען.
קיין טרויערן
גייערט הויערן
ווילן
ניט דערציילן
יקטע טעג.
אויפן וועג
גע יאָרן.
גראָזן דאַרן.
פויל פאַרגיין.
רואווט אין פיין,
געקומען.
ליפן שטראָמען
ייד,
אינגעווייט.

טאַם,
פנים פון וועלט,
צעשטעלט.
ינער מיט ליים,
ם,
געליטענעם פיין ?
מיט סקעלעטישע ציין,
.
וואַנדלען אין געוויין,
ניט פאַרגעבן.

43 ס'קומען פריינט, טריפט פון
אוּן כאַטש יעדער אין האַרץ ו
פון פרייד וואָס אים איז עס ני
וועט מען אויף זייערע פּנימער
44 זיי וועלן זיצן און שווייגן פ
מה זיצן פאַרזונקענע אין דער ער
46 אַ ווינט האָט צעשויבערט
זייערע קליידער, די גראָע בע
47 איז איוב געזעסן פאַרזונקען
48 איז וואָס אַז אין אַ גראָען נעבּ
זיינען מיינע קינדער פאַרשני
49 איז עס נאָך מער גרויקייט או
און אויפן פאַרוועלקטן פּנים מע
און אויפן גוף בראַנדיקער די
וואָס שניידן זיך אין די רויע
נ איצט וועל איך מיין פּיין דער
ביזן סוף פון מיינע טעג.
51 דאָס איז איצט מיין פאַרמעג,
שפּרייט פון סקעלעטן, פון רינד
52 איז זאָל איך זיך וויינען בלינ
ביז שליסן וועלן זיך די אויגן
53 אַ שפּאַס, אַ טויב איז געפלויגן
מיט אַ ביטער בלעטל אין מוי
צו געפינען זיסקייט איז זי דען
54 ווי דער עפּל אין רייפקייט,
ווי די זאַנג אין צייטיקייט —
איך בין דער עפּל, די זאַנג,
קריכן ווערים אין צייטיקייט.
נה דריי זיצן מיט אים, דריי פר
איינער רעדט, אַ צווייטער זיכ
56 נאָר איוב איז פאַרגליווערט א
אים רירט ניט קיין געוויין,
און קיין טרייסט אים ניט נעמ

יט
יט בויען
ן זיך אין די טויען,
ע טריט.
ל דאָס געמיט.
גן קלאָר.
ייט דער וואָר
שאָף.
פאַר מיין שטראָף,
ערעכט
ן דעם וואָס שעכט.
ס מאַכט
אויף קנעכט,
פון רעכט די וועגן.
ן לעבן טראָגן

ראָז
פון ווינט.
ער שניידן אַ שרינט
עפּלבוים די בינען
ן געגעזונג געפינען.
מל קליין,
ד צום שיין
ך ניט בויגן.
ן שטייגן,
ע ליפּן מעגן זאָגן
ען ניט הערן קלאָגן.
זיין לייב צו שטראָפן.
ך קלעטערן די בלעטער פון האָפן
ער זאַפן
איך אַליין מוז שעפן
אַ שערבל שינדן
וואונדן.

13 און מיט דער קנאָכיקער האַנ
צופּן די וואונדן, קנייפּן די ד
וואַלגערן זיך אין אַש, אין ק
14 איוב רעדט מיט גאָט: דיין
באַשעפער האָב איך פאַרנומע
טו אַ גרוויליקע. איוב וועט ניט ה
נאָר לויטערן זיך, הייטערן או
דעם פיין פאַר דורות וואָס ד
16 פון פיר זייטן וועלט אַנגסטן
איוב רעדט איצט דורכן דאָר
17 וואָס ניט דערפלאַמט. אַ טרוי
וואָס כ׳האָב וואָרהאַפטיק באַ
18 מיין גאַנץ לעבן. געפייניקט,
יאָמער איז איצט, גאָט! גאָט
טו אויס דיינע שיך, זע דעם
וואָס בליט אויף מיינע צווייגן
19 כ׳בין געקומען מיינע טעג או
ווי הענדלער קאַרעלען אויף מ
כ וויי טרויבנפלאַנצער וויינשט
זענען טעג ווי שאָף, וויינען ה
ווען גרויליק לאָקערן אויף העל
21 ווער קען באַנעמען דאָס גע
אפילו איך, אַ געטונקענער אין
קאָן אויך אַזאַ גרויל ניט פאַר
וואָלט דען ניט אַ חיה געלאָפ
מיטן לעצטן שנירל בלוט אַב
דעם צערנער מיט די הערנער
22 גאָט: זע, מיין בעט איז פון
מיין דערנערונג — וואָרצלען
און דאָך שטיי איך מיט אויג
און פאַרנעם אַלץ אַרום מיר.
23 מענטשן עקלט מיין באַריר.
24 זיי מיידן אויס מיינע בלאָטער

מ״ג

JOB CAPUT XLIII

מד
אָט
נומען זיין ברויט,

ין גלויבן.
מיט לויבן.
לץ, פאַרוואָס ?
אָז ?
זיינע שאָף ?
נעם גוף ?
ניען,

יב
מיט ערד.
לן ווערן געהערט.
פין
פאַרשטיין
ערן
ערן
ן.
ן צום גוטן.
ן אויף העמד
אין פרעמד,
זאַמד.

איוב מ״ג

אין אָנדענק

וויסט איז איצט דער אויסגעט
צו דער היים פון מיין פאַרגונ
אין דעמער פאַרגייען די טעג,
ס׳בליאַקירט דער אָנדענק פון

און דער יום טוב פון טרויערן
דער טרויער רייפט זיך אין ק
ס׳איז דאָס ברויט מיט אַש וואָס
ווען דרויסנס בלאַנקען ווי חלפ

און בענקשאַפט שאַרכט שטיל מ
פליגל פאָכן און פלאַטערן אין או
טויטן־ברעטער שטאַרן נאַקעט,
געפעסן ווערן אויף שערבעלעך

אָדערן זענען שלאַף, ס׳צאַנקען
אויף דיל שוואַרצט זיך גוף וואָס
בשורה פון טויט האָט זיך צעש
און זיך אָנגעשלאָגן מיט וויטיק

בענקשאַפטן ווי פּיאַווקעס נאָגן,
די ירושה — אַ פּאָר ליכטיקע
איצט, אַז ס׳לעבן האָט אָנגעהויב
האָבן זיך צעוויקלט האַרבסטיק ד

ט, רעגן און שניי,
וישן קאָרן.
ט וועלט דורך אַ שערבל,
עם היי.

שטייט פאַרטראַכט.
מיט שניי און קראָען.
לוטיקט אַ פאַרנאַכט,
.

נעפרוירן,
ון פליט.
וטראָם — זענען פאַרגאַנגען די יאָרן ;
בלוט אַ לעצט ליד.

יעסענין

דער טרויער פון די הינטלעך וואָס
באַגלייט מיטן צער פון אַ וואָיענדי
האָט פאַר דיר ס׳לעבן זיך אַזוי גע
טרערנדיק איז געוואָרן דער בליק

מיט געברוינטן גוף ביסטו אויפגע
יעדע קאָרן־זאַנג האָט געבוירן נייע
ווען מען ד׳האָט געפלאָכטן שטרוי־גו
האָט דיין גורל זיך האַרבסטיק צעב

וועסט מער ניט באַזינגען די אָלכע
און אויף יאַטקע־פענצטער די באַס
וועסט מער ניט רעדן פון ערד די
אַז דו ביסט פאַרגאַנגען אַזוי פרי.

אומרואיק ליגסטו אוודאי אין דיין
כאָטש גוף איז איצט נענטער צו
נאָר מוח טראַכט פון פאַרשניטענע
און לידער זינגען איז ניט געווען

מיט אייגן בלוט האָסטו אָנגעזאָגט
ס׳קאָרשן ביימל וועט מער ניט גע
ווי אויפן סטאַוו די בלעטער זיך ה
אַזוי האָט זיך געלייגט ס׳וויאַנען

ס׳זענען לייבלעך דיר געווען ס׳פעו
און שעפּסן סטאַדע וואָס האָט אוי
נאָר אין האַרצן, ווי קאַלינע רויט,
טעג דריוולען זיך ווי סכך אין צווי

היים — אַן ערדישע כאַטע, די מ
און דער טאַטע רעדט די שפּראַך
אויף דיין פנים אַ קאַשטאַנען האַ
ליב איז מאָלצייט פון קאַרטאָפליע

ווינט,

יך בייגן
רינט
ייגן. מיך וועג איז בלינד
שפּאַרנדיקע ברעגן.
ן אויף וועגן,
ן זיך בויגן
ווי שיכט
שיטן
ּ פאַרשטאַרן.

ן,
עפּליקט אין געוויטער.
קנאַכיק, האַרט
קע ריטער.

נאָך וואַרט
אַרע ביטער.

EGO

דורכזיכטיק זענען מיינע שעהן
ווי זאַמדיקער טיף דורך קוואַלן ק
טאָטן זענען ווי ווינטיקע געיעגן א
וואַסער־רינגען ווירבלען מיט זונ

אויף מיין ליימיקן פּנים
קנעט צייט אויס מיט דאַרע פינג
די מאָגערע מינוטן פון דאַזיין.

ס'האַרץ — אַ בעטלער־טאָרבע –
זאַמלט גיריק די קרישקעס פון ה
בליקן רייסן זיך, פאַלן ווי זאַמען
פון צווייגן זיך איינצוגראָבן אין
ס'זאָל זיין גרינגער דער אויפבלי

גוף מיינער — ביימערדיקע סטאַ
טליקעט זיך אין שטראָם פון טע
צום ציל איז לאַנג דער וועג
און שעהן זענען דורכזיכטיק און

נג,
ילן.
רוי ווי גרילן,
נג
ינגען. דער געדאַנק
ס וואָרט
מען באַגערט
ענען די הענט קאַרג.

מען פון קלאָרן טראַכטן,
ן געעלטערטן וואַלד,
ון ברויט.
יבן זיג־זאַגיש פלעכטן,
לקן־פליגל ד־האָט געפּאָכעט קאַלט,
גרויט.

רשעמט.
ערס וואָגשאָלן,
מיט די געפילן.

יף

אַרטן
אַגער צום וועג
טאַרטע.

יעט
יזאָנטן.
אויפגעטייעט
ון זינגענדיקע ווינטן.

שפיטאָל

שעהן פון וואַרטן זענען פרענג
וואָס קאַרבן זיך רוי און האַרט
מינוטן וואָיענדיקע ווערן די
ווען אָדערן נאָגן און זויגן באַנ
פון אויסגעצויגענע מעת־לעתן.
פאָלגן, און האַרץ איז נאָכגיבי
וואָס קען מוח אויסטראַכטן ?
ווירבלען די טעג באַזוימטע מ

מיר, וואָס האָבן זיך געלערנט
פון האַרטע גאַסן און פרעמדע
האָרכן איצט צו דער איינזאַמ
און שטייף ווי סטרונע איז ד
מיר האָבן אַוועקגערודערט פרי
און געאַנקערט פאַרמשפטע צו

אונדזערע וועגן צו דיר זענען
מיטן ווייטיק פון האַרץ. מיר
ווי לעמער און שטרעקן אויגן
פאַרוואָרפן ווי אַ פּעטליע פון ד
אַרום אונדזערע לייבער. פרייע
וואָס צעשיידן אונדז. ס'געמיט
ווי נאָכן קוילן, אָבער ס'האַרץ
וואָס וואָיעט אויס דעם ווייטי

לאַנגע, קראַנקע קאָרידאָרן, ווי
און האַרב. סע שלאָגט פון זיי
פון פאַרברענגען די טעג אין
מיר מוזן אַלץ נעמען פאַר ליב,
איז אַ דאָרן פאַר דער אייגענע
טראָגן מיר אויף די האָרבן די

עשטאַלט פון ראָגן
ריגט יעדעס וואָרט.

אָרט.
איבערטראָגן.

רץ געוואַרעמט און אויסגעבריט
אין צאַרטן טראַכטן,
אַיעט

באַגערט
מיט ערד.

טענצערין

דיק שלאַנקער באַוועג באַצווינ
סע שלאָגט מיט וויכערס און ג
ווי דורכן געפלעכט פון צווייגן
בליקן זענען געשפאַנט און פי
אויס די לויב אַז סע זאָלן געגר
אונדזערע טישן מיט פאַרגינען ב
דער אָנבליק פון זאַלץ זאָל
מעסטל, ווי גאַקעטער ים־דיק,

שווינדל טריט און ראָזאָווע, אָפ
וואָס רייצט רייפע גלידער צום
יענעם נייעם, שלאַנקען, ריזן ד
ס'האַרץ איז וואַרעם. און באַוו
ווערט אין אויפגיין רייפן און יע
די צייט פון די מענטשן פון וואָ

– ד׳הויערט איבער טייכן.

ייער.

מיין זיין,
קארעלן.
רגענער שיין
ע שוועלן.

קריכפלאַנצן
טורעם.
ון גלאַנצן,
עגן שטורעם.

אַ לעצטן שניט.

.

.

ם טרויערן.

שיין פון באַגינען אויף בלאָע ש
ערגעץ האָבן אויפגעפלאַטערט טו

באַגינען־שיין אויף גרינלעכע מוי
כ׳בין היינט אויפגעשטאַנען אין

אין מיין צימער אַ סימפאָניע פון
אויפן טיש — דאָס לעצטע רעפט

טויכן טאָרגלען זיך אָן דער ער
די פעדים פון רעגן ציען זיך ווי
ערדס אינגעווייטן שווילן, פלאַצן
ווען ס׳גייען אויף פלאַנצן צו דער

איך בין דער קנופּ צווישן היינ
בינד ווי שטאַם וואָרצלען מיט
אין האַרצן טליעט באַגער פאַרבאַ
צו דערגרייכן ציל פון מיינע וועי
גוטע טאַטן גראָבן זיך ווי וואָר
און גייען אויף אין יונגע בליטן.

גראָב דיינע וואָרצלען אין פעל
אַנקער דיין ווילן אַרום אַ זייל־זון
זויג די זעטיקע זאַפטן
און גיי אויף מיט קערנער אין ק

צווייגן שפרייטן סילועטן אויפן

אָוונט זייעט בלויקייט הינטער ב

־שלאַנג

ויערן.

אַרג.

[11

קלנאַג פון קייטן אין אונדזער ג
שאָטנס פון תליות אויף יעדן וועג
האָפענונג — ס׳וועלן קומען בשורות
צעשטראַלן מיט פרייד אונדזערע ט

▲

ווי קנויטן צינדן זיך
בלאָע באַגינענס.
דאָס לעבן — אַ געוועב פון קאָ
מענטשן — גיריק ווי בינען,
מוטיק ווי פּיראַטן.

איבער גרויע שטעט
האָט טאָג ווייסע זעגלען צעשפּריי
מענטשן — גיריק ווי בינען,
מוטיק ווי פּיראַטן,
גייען זוכן זעט.

▲

מיר איז באַשערט צו טרעטן
אויף די שטעגן פון הונגער.

ס׳וויגן זיך טעג פון נויט
ווי זאַנג מאָגערע אין קאָרן־בייט.

ביטער ווי קאַלינעס זענען שעהן.

▲

ווען אוונט צעשוועבט טונקעלע פ
— מעווע־וואָלקנס איבערן הימל ז
לייגט מען קאָפּ אויף אַקסלען
און מ׳פלעכט פּורפּורנע שטילקיי
אין מילדע, קאָלירטע ווייטן.

צאַרט טוליען זיך גאַרבן,
רייפקייט שטאַרט מיט שטאַרבן.

עשטרעקט

ק

ר פון גלויבן
בן.

אָע וועגן

אויף די אויגן.

בעס

טרויבן,

.

ייד.
—
און שייד.

יילט.
פאַרן טויט,
ייט יאָרן און גרוילט.

כ׳שפּאַן אַרום אויף אויסגעטראָט
זאָט מיט קאַרגקייט פון מאָגערע
שאָטנדיק אין יאָך פון צער און
אויף מיין בלייכן האַלדז — נויט

הונגער נויט מיך ווי ווערבע־צווי
טעג זענען וואָגיק, גראָ, אָנגעזאַפּ
אין האַרץ וויברירן די סטרונעס
וואָס ווערט אין אייגענעם חלל

קרייצסט איבער מיינע וועגן,
בעטלער מיט טאָרבע און שטעק
איינזאַמע טראָטוואַרן אין דיינע
דיין זעט — רעפּטלעך דאַר און

לאָמיך אָננעמען דיין שטעקן, גיי
געבויגענער מאַן — סימבאָל פון
זיין צוויי ווייזערס אין ריטם פון
דערצירקלען צום סוף פון טעג.

יעדן אָוונט אויף דעם זעלביקן ט
שלייכסט ווי אַ שאָטן, אָן וואָרט,
די ציין דערקייען עפּעס. אויגן

דו, מיט טאָרבע און שטעקן אַזוי
איך, מיט טרוים פון וואָר.

ווינטיקער אָנזאָגער פון וואַלדי
האָסט אויפגעבלאָזן גרינע פרייד

די שעה פון אויפגיין טליעט
אין קנאָספּן אויף פרילינגדיקע צ

ם
טפאָרן.

רן.

רן.

▲

ם
ער ערד.
טעג ווי קנאָספּן,
רט.

טיפן,
יטן פון פרוכטן,
ע און טיפע
אין כמאַרנע פאַרנעכט.

▲

וויין
רויבן.
יי זאַפטן,
פון פיין.

יין אין לעבן,
אָפּנס.
קנאָדערן זיך.
ין גאַנג.

▲

ליריק

גוט אָוונט

גוט אָוונט. די מעווע קרייזט ארו
געלער שנאָבל פּיקט מיר די אויגן
קרייזט, ליאַרעמט און איז דאָך ש

אויפן ראַנד הימל — אַ ווינט בינ
ריטלעך פייער, וואָס נאָגן
און זויגן שלאַנגען פלאַמען פון מ
אומעט, בענקעניש.

האָט א בוים, א זקן, מיך ארדמגע
מיט דאַרע, פּרוכנע צווייגן.
— גוט אָוונט,
מערב רויט, מזרח שוואַרץ,
כ׳על אַוועק דער וועלט אָנזאָגן,
אַז ס׳האָט א ווינט צעטליעט בענ
אין האַרץ,
אַז ס׳האָט א בוים
שלום מיר אָפּגעגעבן,
— זע, כ׳דאַר, כ׳פאַרגיי;
און א מעווע —
טויך און שפּריי,
פּיקט דעם טרויער פון מיינע אוי

ָארוועדיקע שלִיאַמיקע שליאַכן.
קנס אין גנעפל.
ט רודערס און פראָפעלערס,
האָריזאָנטן.

געניט צו ווייטן,
צוימען ווינטן.
פליגל.
ווי געוויכטיקער אַנקער אין אָפּגרונט.

צו שטילן דעם באַגער
רדיקע ווייטן —
און שיפן
פון מעווע.

לאַנדשאַפטן,
ן זיך אין אַנדערע הויטן.
די רייפע, רונדע בריסט
ינע טעכטער.

רויזטע קראַטערס,
פרעמד ווי די זיסע לופט.
ע כוואַליעס, זאַלציקן ברי פון ווינטן,
ן היימען.

וועטע הויטן ווייסן זייערע צילן.
געפראַלטע האָריזאָנטן.
ם־שיסעלעך, וואָרצלען זיך אין אָפּגרונט.
ע, אָפענע פלוימען־אויגן.

בירָא בידזשאַנער אידיליע

מיידלשע שמייכלען אין פאַשענדי
פאַלן ווי רייפער צוויט פון ביימע
בליקן צוקן אויף געשטאַלטן מיט
וואָס טרעטן אויף פאַרשניטענע ז
אידן לויכטנדיקע שטייען און באַ
קאָסעס אין זון. ברייטערן וואָרצ
מיט אַנגעדראָלענע מוסקולן. אוי
אידישע שניטער, דרעשער גרייטן

איז זיי ליב דאָס קרוגל געקעכץ א
וואָס זיי האָבן אַליין פאַראַקערט,
מיידלעך, בלוי־אויגיקע, אין פאַשע
קומען צעשלייכן אויף זאַנגען־ווע
געהילט אין קאָלירן פון רעגן־בויגן
בינדן די גאַרבן ביז די זון פאַרגיי

וואָרצלען, ביימער לייגן
ון האַק. ס׳זאַמד גליט
,

ער שיקן בייזע מענטשן,
פֿאַר די שאָף אויסשלאַכטן.
הענקער וועלן טויטע שאָף צעלייגן
יקע מיט שטאַרקע בליקן.
טעקן און ליולקע־האָרן, אַזוי אין טראַכטן
לגן דעם וואַנדערער צו לויטערע וועגן.

שטויב-פאַרשאָטן לאַנד

זאָגט ערדמענטש : „אַ היט זיך,
איז פוסט, דהונגער האָט פאַרטר
בוים פוילט, דאַרט ווי סקעלע

זע, מיינע אויגן ווילד־טיגעריש,
פוילט אונדזער פלייש, זויגט או
זע, מיינע אויגן ווילד־טיגעריש
די ביינערדיקע איז אַ זיפּ פאַרן
פון מיין שטויביק לעבן. די פו

נעם פיר דעם אַקער אין די היי
פאַראַלעל, באַגראָב אַ בויגנדיקע
אַז ס׳בושעווען גליענדיקע ווינט
און יעדער פלאַנץ ציט האַלדז
אין וויאַנען — נאָך איידער ס׳א
די צייט פון אויפגיין".

דער וואַנדערער שטעלט אָן זיי
און דער ערדמענטש קוקט מיט
אַזאַ מדבר שפּרייט מיט שפּע ס
וואו ס׳קומען ווינטן ווילד, ווי
וואו ס׳קומט זון ס׳ביסל פייכט
און ערד רייסט אָפּ נאָפּל פון

ס׳קוקט דער ערדמענטש מיט ז
ווען ס׳זינקען אין זאַמד דעם ו
אויפן ראַנד פון הימל אַ קאָלירט
און שערט פלינק די לופט צו

נעכט,
מויל.
אין זיינע אויגן,
ט זיינע טריט.

שפּאַלט דעם פּראָזסט
ט פון פעל.
ם רויע,
יף,
ערפער ;
קן.

, שנייאיק ;
פון שליאַכן.
רד נעפל
ואַלף.

דער וואָלף

די וועגן לייגן זיך פראָסטיק,
ווינט פאַרדעקט די שפורן פון
קעלט קריכט דורך נאַכט, דו
ווייך וויגן זיך די טריט פון וו

פראַסט ברעכט דאַרע צווייגן
און סקעלעטן פון פלאַנצן
צעפליקן שנייאיקע פלאַכן.
וויעט וואָלף אין ווייסקייט פון
פראָסט מאַכט רייפער זיין הונ

ווינט קעמט אויס זיין גראָען
און צעררייסט נעפלען פאַר זיי
ווינט ברענגט אים ריחות פון ב
און רייצט זיינע האַליקע שאַרפ

נאַכט צינדט זיינע גליענדיקע
און אַנטפּלעקט ס'ווייסקייט פון
זיין סילועט קריכט אויפן פריר
מיט שטעכיקייט פון נעגל,
מיט גלאַטקייט פון פעל.

צווייגן שטרעקן זיך ווי סקעלע
און קאָרע דערמאָנט אים אָן ה
פלאַמט זיין גומען, די קעל וויע
זיין צונג גאַווערט באַגער צו ב

הונגער האָט שוואַנגער געמאַכט
בלוט האָט רויער געמאַכט זיין
ביין האָט געשאַרפט זיינע ציין,
ווינט האָט געריפט זיין געהער,
און ווילדקייט פון פלאַנץ האָט

שטויב,
מיט אַ שטעקן.
פּאַשע

און לינקס,
יגן.
נסטן נאַקן ;

טט
טרערטע אויגן.
צען,
וואָגנס.

ייט די נאָזלעכער,

ליבער דאָס טראָגן
נאַקן.

ן
שטיין.

ס ציין.

ן איז שעכטהויז,
ט פלויטן,
ן אויף פרייע וועגן,
פון טויט.

סאָנעט

סע זענען פּאָר אונדז אַזוי ענג
טאַטן זענען געצוימט, און ווילן
מיר האָבן געוואָלט ווי זעגנדיקע
שנײַדן די געוויקסן פון אײגן געז
האָבן די גופים, ווי שוואַלבן, די
טרעפּ צו שקיעה געהאָפּטן, זיג
אין געדאַנק פלאַקערט חלום פון
נאָר פּיס, ווי וואָרצלען, צו דער ע

איז ניט אין זון פאַרגײן שפּיגלע
נאָר אין דעם אויפגײן, וואָס פר
צו זעטיקן מיטן שפּראָץ פון קע
אונדזער ציל איז געמאָסטן, און
וועט צו זעטיק ברויט און זאַלץ
אין געראַנגל אַזאַ וועלן ניט פּענט

ן וואָס טראָגט

ט
ׂ האַרבסט געדאַרט.

עכסטן צווייג
קעלט פון ווינטער.

ער.
ׂ מיד ;
ענגער.

רף,
גרילץ,

ׂל זאַלץ.

פאַרבאַרגן :
רן קערנער פאַר אונדזער ברויט.
זיך עפענען אין אַ פרײלינדיקן מאָרגן,
לעמענס זאַט.

שפעט ווינטער

שפעט ווינטער. פלאַנצן פאַרוויאַ
און וואַרעמען די געבויגענע קעפ
זיי האָט דער צער פון טויט או
פון פאַרשטאַרטן לייב וועט ווידע

אָבער מיר — שטאַמען אויף ראָ
די חושים וויאַגען אין שטופעס
טעג — טייכן טראָגן דעם פרילי
און פאַרטראָגן דעם זומער אין פאַ

קער רויער ערד.
ונען־קרייז.
ט צעפּ אייז.
ער האָט וועלט גענערט
ניט צעשטערט
ם האָט פון שטראָז
גלייז,
געקערט.

ט פון געבערן.
פטן גראָבן
לטקייט.
ן ברויזנדיק יערן
פון באַגערן.
אָל זעטיקן דעם שטרייט.

ווינטער טאָג

נעכטנס, ווי פייגל מיט לאַנגע,
העגנגען געשאָכטענע אויף אונד
איצטיקע שעהן זענען שאַרפן
וואָס שפּילן שטיל אויף די גע
ווירבלען אין גליווער, אין אײַ
און אויב פון שניי שטאַרן קעפּ
איז נאָך אַלץ פרי די מי
צום באַגערטן און אויסגעטראַ

און מאָרגנס זענען הוילע טיפן
וואָס טאָרגלען זיך ווי שאָטנס
באַנג איז דאָס ציילן די שוו
פון תפילות אַז אויפטו איז אַ ה
אויסגעטליעט אַש. און די שנ
קאַרעלן זענען דורות אַלט און
צו די שפּורן פון וויטיקטיקן

וואָרע באַגינענס זענען הינט וו
אויף אונדזערע גופים. זיי שפּ
ווי פריינט און פאַרשווינדן פויל

מיקע שלאַנגען,
ינדזוערע לייבער ;
דז געפאַנגען
שטיבער.
ן אויפגעגאַנגען
דער ערד,
ועצן אויף אייגענע שטאַנגען
פוילנדיק צעשטערט.
ן מאָגערן ליכט.
שפּאַנען
וי טייכן, אומגעריכט
אין ימען.
ר פון וואָגן
שעהן אויסנאָגן.

דער בוים

זיין לעבן — אַ בלעטער וואַגש
קְנאָספּן פֿאַרגייען אין ווייסקייט
ווינטן וועלן די זאָמעןביים שט
ווען סע וועט קומען די רייפֿע צ
אין אַזאַ צייט, ווען יעדער בליך
פֿאַר פֿרעמדע שטאַמען וואָס וו
אין פֿרוכבנעדיקן פֿאַלן — ווע
יענער בוים וואָס שניידט צו דע

אין שאָרכענדיקן שוויגן גרייט
און ווען יעדער צווייג ציט זיך ווי
און אויבסט צירט זיך אין קאָלי
וויל דאָך יעדער אַ געוועב אַזאַ
וואָס זאָל שיצן דעם וואַנדערער
און אים געבן צו זויגן וואָרצלען

לנגדיקע רעגנס,
טבאַרע טראַכט.
זיך אויסגעדאַכט —
פֿן אַרויסגעשלאָגן
, קרומע צווייגן.
ראָץ פון זאַנג, בלי פון פרוכט,
יק אויפצוריכטן
טריט צום וואָרן אויפגיין.

פון גראָבן אין ערד־אינגעווייט דעם אַקער
ט'זאָל זיך טאַפּלען אונדזער זאַט.
מיר די פּראַצע בענטשן
טן צעפלאַקערן
איז ניט גענאָד פון גאָט
ע מי פון מענטשן.

3

ווען סע שאַרעוועון די טייכן קיין ס
און טראָגן אויף זייערע רוקנס די בי
פון האָפן, וואָס ווינטן האָבן געפליק
איז אונדזער אויפגיין ווי דער בלאָע
און דאָס דערגרייכן לאָקערט זוניק
וועגן ווערן פאַרן ציל אויסגעטראָטן
וואַנדערער. יעדער טאָג ווערט אַ גי
וואָס דעמפּט די דראַנגען פון הערצע

נאָר דער קרייץ פון צעשטערן שטיי
די זון געברוינטע שניטער, וואָס האָ
האָבן שטעכיקע וואָרצלען פאַר די ב
וועלן מיר אין רויטע שקיעהס שמיד
און הונגער — דער טאַט פון דער
וועט דערברויזן ס׳אויפגיין, ווי קערנע

4

פענצטער טונקעלע קרייציקן די ט
פון אונדזער לעבן. אויף נאַקעטע
קריכן שאָטנדיק אונדזערע געשטאַלט
אויסגעשטרעקטע ווערן צייג־פיילן צ
ווי דיאָגענעס לאַמטערנע ווערט יע
נישטערט טאָטן געדעכטע ; נאָר האַר
אין ליכטיקע האָריזאָנטן איז דער גון
פון נאַקעטע טריט בלוטיקן די ים־ש

אָבער דראַנגען זענען מעכטיקער פון
מיר וועלן צערייסן די פעדים פון פ
און ווי פויגל־פיילן דורכשניידן די ל
ס׳איז דאָס האַרץ וואָס וואָיעט ווי אַ
אין די ראַמען פון ביסל זאַלץ און ק
און ציט צו דערגרייכן די סופן פון

אונדז די זאָמען
לען איבער פעלדער צעאַקערטע.
בען צעפלאַקערן,
קערנער ימען.
עט, די מי פּאַר שפּע —
ער אויף פעטע בייטן.
טריט וואָס מיר טרעטן
בען קרייטעכצער רייפע.

פון אונדזער וואַרטן,
נדזער האָפן.
ער וואָלקן־שפּרייט
ע און טראָפּנס צאַרטע,
ין הויפנס,
לעמענס זעט.

קסן ווערט
רן פון פלאַנצן
ק אויסטאַנצן
צעאַקערטער ערד.
וואָלקן שטערט
עטיקן זיך איינגאַנצן
רייפע מאַראַנצן —
נע טריט און ווערן געגערט
ן זויגן
צייטיק.
ווערן פאַרשניטן.
ווען אויסטרעטן שטעגן
יבער דערנערדיקן ווייטיק.
רויער־סעזאָנען, אויף פריידיקע בייטן.

האָריזאָנטן

פאַגאַניני, דיין שאָטן אויף מי
ווען דו שטייסט אַזוי טרויעריי
וואַך אויף! כ׳האָב דיך אַרויס
און דיך געפירט ביי דיין דאַרע
כ׳וויל זען דיין לענגלעך פּנים
פון דיינע לאַנגע, שוואַרצע האַ
האָט ערגעץ די פליגל צעשפּריי
אונדזער טרויער, צעגיס די טע

דו פירסט איבער די סטרונעס
און ס׳צינדן זיך אָן ביימער מיט
ערגעץ דערציילט מען אַז דו הא
פאַרקויפט צום טייוול צוליבן ש
מענטשלעכע אָדערן אויף דיין
געוויין פון דיינע צוהערער און
זייערע פּנימער קנאַכיק ווי דיי
פאַר יעדן, — צער פון וועל

היינט שטייסטו פאַר מיר אַזוי
דער קוישן־געפלעכט פון דיינע
קנאַקט ווען דיין פידל קלאַנגען

דאָס האַרץ איז פרידיק, און
ווערן די אויגן. ס׳גאַפט יעדע
ווען דיין געזאַנג צעגייט איבע

s]

קאָנטשערטאָ געהערט,
אין מיר געזונגען.
געזען ווי ס'שפּרינגען
־סטרונעס. פון דער ערד
און ס'איז צעשטערט
אָפּ פון דיר. עס שווינגען
פון די טענער צעשפּרינגען
פאַרקלערט,
טיש. נעם ליים
זען דיין געשטאַלט
אַמערט אין שטיין.
ט פאַר דיר מיין היים;
ערן ווי דיין פידל צעשטראַלט
דזער אַלעמענס געווייז.

טילקייט הערן
אָבן געשפּילט
געדעכעניש. ווילד
טרערן
ילן טרויערן.
רה אין האַרץ צילט.
אויף, שטילט
קלערן.

זיך בילדער;
עטערן ווילד טרויבן
זאַנגען אויף בייטן.
י אין געפילדער
קלויב
ש באַגלייט.

כ׳קום צו אייך, ווי אין פאַרזיי —
וואָס שפרייט די קערנער אויף
כ׳האָב באַנומען דעם טרויער, וו
פון אייערע פנימער, טונקל וויק
כ׳וויל חלומות פאַר אייך שפריי
שפראָץ פון בלי, רייפקייט פון
כ׳האָב געזען איבער אייערע הע
דעם גרויליקן חלף פון שעכטן,
אייערע היימען פאַרטונקען אין
און אייך הויערנדיקע אין נויט.
כ׳קום אייך פירן צו אַ זעטיקן
מאָלצייטן געגרייט מיט באַגער

ג פון אַ מעווע ;
מאַכן אייער ערד.
ער רעווען,
דערנערט,
ע טעג. ניט באַשערט
ווי גראָזן
יי, פאַרדאַרן. קינדער —

ל, אָן וואונדער,
בלעטער אויף האַרבסטיקע שטראָזן
גערן.

ל — האַלדז געצויגן
ועהן.
ייקן הויך פון אייערע אויגן,
ען.
יט בלוטיקע קלאָען,
ר ווייטיק פון נויט.
ער אויף צווייגן,
ן טויט.
אַר און ברייט,
רט אין שיין.
ך פון שטרייט,
געווייך,
דער־שפּרייט.

מאַשין באַגערט זיין עלאַסטישן בו
און דעם וויכן גלעט פון זיינע מיז
און אַז ס׳צוימען אים גראָע, שט
קוקט איבער אַלץ אַריבער זיין מ
אין אויערן הילכן נאָדל־שטעך —
אין קאָפּ — בליציקע וויכערס —
אין הויז הויערט איבער דעם וויי
דער שפּינוועבס פון זאַרג. ווי פּוי

לוין אַזאַ — מאָל־צייט פון ברויט
און קאַרגע צייט פון רו אויף מיד ג
אין טעג אַזעלכע ווערט ס׳האַרץ אַ
און דער קאָפּ אַן אומרו צו פאַרנעמ
זיין גוף באַגערט דעם פּרילינגדיק
ער זאָל ווערן דער הערשער פון זי

פּול איז ס׳מעסטל פון פּאַרדרוס.
קענען מער ניט דעריאָגן דעם ווירו
און אַז ס׳איז ניטאָ ביי וועמען צו
זענען צו שוואַך די מאַנאָטאָנע וו
צו צוימען דעם ברויזנדיקן ווילן.
וועט בלייבן שאַפער ווען יעדעס
איז פייל אין צילברעט. ניט דורך
וויל ער דערגרייכן דאָס וואָס האַ

אין קאָן איז וועלט פון האָריזאָנטן
קעגן קאַרגן לוין פון געהאָרעוועטע
מענטש ווערט ווילדער פון שטראָם
צום ציל. דראַנגען צו פריי קענע
ניט קילן. אין פלוס פון טראַכטן א
וואָס רעגט און רייצט דעם ווילן צ

ענטש

ומות וואַר.
רץ געקוואָטן
- וועט ניט שפּעטן
מאַ־זמעס אויגן זענען שטאַר
- צוים און שטער.
ערט געראָטן
לייב האָט אויסגעבעטן
מיט צער.

וואַרטנדיקע טעג
רויקייט פון וועטער —
אויף שפּעטער
ופענעם פאַרמעג.
יף, איז די וועלט
ער איז אויסגעשטעלט.

ט ווען ער באַגערט
ערע אויגן.
און ווייטיקן ווען אין באַוועגן
יסגעקלערט
וווייל איז געסל מיט גראָע ווענט — ערד
מעגן זיך קרייציקן וועגן
גן און יאָגן
— אַנקערט צו איין אָרט.

פון האָריזאָנטן.
פאַרמאַטערט האַרץ ניט בלייבן שטיין.
ווערן ס׳געוויין
ון סעזאָנען ברויזן ווינטן
ער זיינע טריט
אַרוואָונדעט געמיט.

מיין פרוי

דו טראַגסט אויף דיין מיניאַטור
צו שפייזן אונדז ביידן. מיינע ש
וויגן זיך בוצלאָז ווי צווייגן אין
דיינע אויגן ציילן און מעסטן יע
וואָס דו שווינגסט, אַזוי אַ גאַנצ
בויגט זיך דיין גוף אין מידקייט.
וואָס רייסט און בייסט. טאָג נאָ
אויף דיינע פינגער פון אַ נערווע

מיך פרוי — אין מיניאַטור —
ביי מאָלצייטן פון קאַרגע ביסנס א
אַ פלאַקערדיקער וואָלקן פון ברו
צעשטאָכענע פינגער ווייזן אָן אי
וואו טרעגער פון וואָר קומען איב
מיט בשורות פון אויסלייז, מיט ש

עשניצטע קאַרבן
ייזטע אויגן.
אַקירטע שטרוי־סטויגן
יקע פאַרבן.
ארב באַגערן — וויל ער אַרבן
אָס יאָגן
ינט. זיין שטייגן
האָריזאָנטן שטאַרבן.

כט־שייטל פון בוים,
מלען קוישן זעט,
רויט אָנגעצונדן
ועקן אין ראַמען
קייט. צוזאַמען אויפגעבליט
קייטן און אויף הענט וואונדן.

צו אַ נייטאָרין

פון דיינע פינגער זויגסטו אויס
דיינע שעד־הן פאַרנייסטו אין
פון בלויע, בליענדיקע בייטן ו
ציט דיין האָרץ צו די זוניקע ג
וואו דיין גוף ווערט ווי אַ מעווע
אין דעם פורפור וואָס די זון
באַגערסט זיך באָדן אין דעם גר
און שפּראָצט פון פרוכטבאַרער
און פאַרשפּינען מיט בליעכץ די
קאָלירן די באַקן, באַשוואַרצן
ס׳זאָל זיך אַנטפּלעקן פאַר אַלע
אַז מיד איז די האַנט צו דערצי
דעם פאָדים. דו ווילסט בעסער
רוען, איידער בעטן ביי מענטשן

ס לײדט אויף אַ ראַק

(אנזשען)

ײזטע אויגן דערצײלט
טופּנװײז.
ן דיך געענדערט אין אַ גרײז,
ין חלל פֿון װעלט.
האָבן פֿאַרשטעלט
ן אין גלײז,
פֿון דײן פּנים דעם אָנװײז
יט גרױלט.

ינוטן טונקלען.
אויף פֿאַרגעלטע ציפּערבלעטער
שװאַרצן ראָד.
לץ אין ענגע װינקלען
בן־געװיטער,
אין שטורעם, האָפּט פֿאַר גענאָד.

דערמאָן איר אין בליען —
אַז ס'לעבן בייטשט זי
מיט האַרבסטיקע ריטער,
קינדער — צווייגן פון איר ש
האָבן האַרבסט־ווינטן אָפּגעבראָכ
פאַרטראָגן.

עלטער קריכט אויף איר לייב ווי
צעמאָלט זכרון אין וויאַנען פון
שוידערט —
לאָזט פרענגעס.

טער פרוי

טרוקענע לאַגלען,
זן האַרבסטיקע, צעקנאָדערטע ;
ירע אויגן.

ר.
פעלז.

וי דאַרע צוויגן —
די לעגענדע

,
ם,

גליווערט אַ שמייכל,
ן.

לי.

בליטן

לען

מאַריאַ אין ניו יאָרק

גאַסן־לאַנגע, גראָע בייטן,
ווינטן וואָיען מיט רויכיקן שטויב.
מאַריאַ, — אין גרויקייט, אין שלויק
זוכט אין מיסט־קאַסטן דעם דרויב.

אויף האַרטן פעדעסטאַל ס׳געלעגע
סטאַטוע —* פאַרזשאַווערטער גענ
אין וואָלקנס קלעטערט אַ זייגער
און באַווײנט אירע שעהן אויף דער

מאַריאַ — פאַרמעט פּנים, געשרומ
בינטלעך האָר גראָען מיט וויאַנען.
נאָך דאָ אַזעלכע וועמעס דיכן גלוס
צו נערן איר טראַכט מיט זאָמען.

נאָר מאַריאַס טראַכט — אַלטע, צע
מאַריאַס גלידער — גליווער קאַל
ס׳וועט שוין איר גוף קיין יעזוס ניט
אין אַ פינצטערער, פאַרמיסטיקטער

גאַסן — האַרטע, פאַרשטיינערטע ב
וויזערס צעפּליקן ס׳לעבן אין שעד
אַן גסיסה, אָן טויט, אָן לוויה באַגל
וועט מען געפינען מאַריאַן אין שט

וויט,

אויגן.

רן
נים

ליים

אייך פנים שטאַר,
האַרט ווי צעמענט.
געבויט ווענט,
פונדאַמענטן געלייגט
מיט זיינע קנאָכיקע הענט.
די קלײדער, דאָס פנים
גראָ פון שטיין,
פון ליים.
ווינטן גלעטן, קנעטן
אין אים דעם מענטש פון ליים,
פון שטיין.
צעשטעל אים אויף ווענט
ווערט ער אַ סטאַטוע מיט די

אין היים
וואַרט אַ ווייב מיט לויטערע או
וואַרטן קינדער אויף די וועגן —
ליב איז זיי ס׳פנים פון ליים.

און רוי,
כן, שיפן.
ון אַקער,

רער, היט

,

ליד פון אַרבעטסמענטש

כ׳זע דיך מענטש אויפגיין
מיטן רויך פון לאָקאָמאָטיוון
און פאַבריקן.
נאַכט וואוינט אין דיינע בליקן

פנים דיינס האַרט ווי שטיין
און הענט רוי
פון שעפן אייזן־גאָס אין פורע
ד׳האָסט קרויזלענדיקע רויך־טו
צעשטעלט
אין קריסטאַל פון טעג,
אין בלוי.

נאָר אייגענע היים איז שטרוי,
אַלט און פרוכנע.
געשטאַלטן פון קינדער — בל
פון דיינע אויגן.
זיי וואונדיקן אין באַריר פון די
האַרט ווי שטיין און רוי.

נעם און צעפיר די שפע
מיט רעוונדיקע באַנען,
מיט פרייכנדיקע שיפן.
גיב דער וועלט אַנקערס,
קאָסעס און זעגן.
צעשטעל סלופעס שטאָלענע —
נאָר אין אַ ווינקעלע אָן איי
עס דיין קאַרג שטיקל ברויט.

[

ין ברוין געשטאַלט,
עקריצט אין גראַניט,
יטן. ענג איז וועלט
אַז פון דיין בלוט.

מיט־מענטש איז האַרט
גאַנגען.
אַכט פון דיר מאָרד,
ט פעטליעס פאַר דיין הענגען.

רשעמט
ער דיינע באַרוועסע טריט.
קומען צערטלען — נאָר ברויט
ין דיינע הענט.

דער זוכט דעם אויסרייד
בויט.
גרייט
נגעס פון טויט.

ל, יעדער בוים אַ יאָרצייט.
אַזוי ליב.
, פעטליעס זענען גרייט,
ון דיין גרוב.

ווייסלען פון אויסלייז.
און ווי ערד נאָנט.
שטער גרייז
ייט די הענט און מאָנט.

געשטאַלטן

דהאָבן אויגן געזוכט. ס׳דאַרף זיי
אַן אויסרייד קען מען געפינען.
אַן אויסרייד פאַרן טויט קען אויך

ס׳גייט איינער צום טויט טרויערי
אַ צווייטער שלעפט זיך אין פלאָנ
נאָר דער וואָס שטאַרבט אומש
דער גייט צום טויט מונטער.

מונטער — נאָר דאָך שלעפט זיך
הינטער אים, געשטאַלטן פון אַ הונ
און ערגעץ אויף אַ נאַרע געלאָזן ז
— ס׳קען שוין גרעסער ניט זיין

אַ פעטליע פאַרוואָרפן אויף דער
ס׳קלעטערן פלאַמען און זענגען ד
אויגן קוקן אין גלייז, אין טרערן,
קורץ איז דער וועג צום טויט.

אויערן געזעגנטע הערן דעם רוף
„באַשמיר זיין לייב מיט הייסער ס
„און באַקלעפ מיט פעדערן זיין וו
„דער נעגער וועט שוין מער ניט

פייער האָט זיינע אויגן געלאָשן

טן
טאַרט
יט פאַרשיידן ! —
קעלעטן,
דער ערד — ברויט !

צאַרט זייד

טויט.

יי.
טן.

יכט פאַרביי ;

ן.

ועקן
גרויליקע שרעקן —
האָט זיינע יאָרן
מאָל'ן פרעמד קאָרן —

רייד
שטאָט
.
טויט.

לינטשן

באַשמיר זיין לייב מיט הייסער סמ
און באַקלעפּ מיט פעדערן זיין וואו
דער נעגער וועט שוין מער ניט זוכ
פאַרן זאַלטן טאַטן, וואָס שטאַרט ד
מיט פּנים געשוואָלענעם, און קען
נאַקעטע, הונגעריקע קינדער וואַל
און ס'וויב איז אַ סקעלעטישער ש
און טויכט אויף מיט צוקנדיקן האַר
די קללה פון נויט.

זוך אויס אַ הויכן בוים
און פאַרוואַרף די פּעטליע אַרום נע
בעט אויס פּעדעסטאַל מיט צווייגן.
וועט מיט די בלוי־רויטע צינגלעך ל
וויס, אַז דו האָסט נאָך אין זיין שאַר
ניט פאַרלאָשן דעם ליכטיקן באַגער
צו ברויט.

דו באַצאָלסט מיט שטאַרבן
די וואָס האָבן דיינע פעלדער פאַר
און צעבלוטיקט די טריט אויף דעם
ביים קלייבן ביינוול, דיין וווייץ, די
זיי האָבן אויף דיינע פעלדער צעדראָ
און ווי וועווערקעס זיך גיריק גענער
מיט האָזן־ניסלעך, וואָס ווינטיקער ג
האָט פּוילנדיק צעשפּרייט אויף דער

יאָרן פון פּראַצע האָבן געבראַכט מאָ
קאַרגע, מאָגערע, ביטערע ווי בלעט
וואָס האָבן גענערט מיט גאַל זייער

קעלער פון דיין הויט.
.
עגער הונגעריקע הינטער פלויט.

ף קרייצן.
אַלט זיך אין צוים!
ר נעגער, אויגן גלאַצן,
ער שראַם.

קרייצן די נעכט.
ר מיט פּעטליעס פאַרלייגטע.
סן מיט כוונות פון שעכטן,
פיין פאַרוויגטע.

ט מוט,
פון זיין לאַמטערן.
דורך קוילן און בלוט,
טרערן, —

דיקע קרייצן אויף בערג
טאַם אויף ווייטע וועגן.
ועט נעגער זען ווי שטאַרק
מיט קאַסעס, סערפּן און לויטערע אויגן.

ן בלאַנקען ווי אַקערס,
פחד זיינע קינדער ליגן.
הינטער זיי פעלדער פלאַקערן —
זיגן.

SHARECROPPER

אויף וואָס האָט נעגער געד־האַר
ווען אין טעג פון פראַצע האָט
קרייטעכצער האָבן מיט שטעגל
בויגעוודיק לייב איז געווען אַזוי

גרין־צייט. אַקער־צעפּ שלענגלע
אָפּגעדעקטער דיך פון ערד אי
פעלד־בלומען לאָקערן אינזעק
זון רעגט די זאָמען אין צעפּנט
אויפגיי. שטענגלעך קלעטערן ג

שניט־צייט. נעגער, מאַטער דיין
טעג ווערן קורץ, פעלד גייט א

אינדיאַנער זומער פאַרבט די בל
אויבסט איבערצייטיק וואַלגערט

דיניעס פאַרקערפּערן זוניקע פר
האָזן־ניסלעך צייטיקן זיך אויף
אויף וועגן צעלייגן זיך בלעטע
קרעפּטיקן ערד און שטאָם פאַר
מיטן נידערן פון זון גייט אויף
זאָטע קינדער וועלן ווינטער הו

נעגער, דיין פעלד פאַרמאָגער וו
ווי אַ רויבפויגל דאָס גערעטעני
אַ פערטל פאַרן פעלד, אַ פערטל
און די רעשט פאַר דיר אויסצוג

רויבפויגל פּירט אַוועק דעם ב
רעדער לאָזן שליאַכן פון בלוט א
די זון אין דער נידער שפּיגלט ק

ער
טעג.
צבן,
יעג.

רוף,
צר, אין צער

טאָרסאָ

באַהעפט זיך מיט איר, ס'לייב
געקלעפט אין רונדקייט, פול די ב
רייף ווי פרוכטן זעטיקע,
פאַרן באַגערטן דור פון וואָר.

רייך, ס'זאָל לייב צו לייב געבענען
ס'זאָל לייב צו לייב גלוסטן,
די וועלט דאַרף האָבן אַן אַרמילוס
מיט שפּיז און שווערד.

קום איבער איר מיט צאַרטן וואָר
מיט געמאַטערטן גוף,
ס'האָט די וועלט פאַרנומען דעם
פון קין־הבל מאָרד.

דאָ מענטשן, זינגען זיי לידער פון
פון לאַנגן מעסער, פון שווערד.
אַנדערע טראָגן די שרעק
אויף פּנימער פון ערד.

באַהעפט זיך מיטן גוף
וואָס איז גרייט פאַר דיינע זאָמען
מיר אַלע טרעטן אָפּ
פאַר דעם דור וואָס דאַרף קומען.

ווייל מיר האָבן אונדזער געדאַנק
צום ציל ניט דערפירט,
וואַגלען מיר איצט פיבער־קראַנק
די גופים אין אייגן בלוט אויסגעש

ף און געניט
פון תליה.
פאַר אים אַרויפּציען
יעט באַפּאַרבן מיט בלוט
ייך, אַ זון וואָס פאַרגייט
ן בענקשאַפט. אויגן גליען
ערן קנופּן און בריען
ר דראָט.

ן ווען קאָלירן בילדן פאָרם.
, גלייז־אויגן שטאַרן אָפּן
ן טרויער און ווייטיק.
ריזאָנט מאַסע ברויזט ווי שטורעם,
י ווי העק אין שפּאַלט טרעפן;
ל רויט און זעטיק־צייטיק.

אידיליש בילד

דער ציפּערבלאַט פון מיינע טעג פ
אַ בוים, אַ הויז, אַ מאַמע מיט אַ
אין האָריזאָנט — פלאַקערט געלייט
און שפּיגלט די שאָטנס פון אַקער
און פאָטער געבויגענער — שטאַם
שוואַנגערדיקע פּאָר פּראַצע, זאַמל
ס'זאָל אין חלל פון זיינע פוילענדיק
זיך וואַלגערן די פּרוכט פון ערד־

איז האַרט מיין געשטאַלט אין אָפּב
ווייזערס, ווי שאַרפן, קרייציקן אַרום
פאַרטראַכטע אויגן שפּינען פּעטליע
אויפצוהענגען גרויליק אויף אידיל
סקעלעטישן ריטער הונגער. יעדעס
רייצט דעם לייב, ווי אַקער־שניט רע

ין דיינע שעהן
ומגערעכטע.
יעדער קען ווערן די תליה
ער בלוטלאָז געשאַכטן.

שאָרוועגדיקע טייכן
לויטן, מיט שטעכיקע דראָטן.
טעג אין זאָרגנדיקן שלייכן
עס פאַר דיין שוועל אויסשיטן.

עלדער
ערן פון זייערע פנימער.
ין דיינע פעלדער
אָגער פון „שטורמער״.

ט ? און וועמענס פעלדער און וועלדער ?
וועלן מיר אַלץ אויפמאָנען,
טע מאַמעס און קינדערס בילדער
פלאַטערדיקע פאָנען.

ע שטער־בליקן
ראַכטן.
ן טוי אויף געוויקסן,
צום שעכטן.

אויפגעבויט
פל פון דיין שרויט.
מיר האָבן געגרייט —
— אַ סטראַשידלע פון טויט.

ון שפייז אין קערפערס בלוט —
ר גראָז־פיטערדיקער סטאַדע.
יפנדיקן מוט, מיט ערד,
פרוכט־ביימער אַרקאַדע.

היטלער — גערטנער פון ח

1

דאָס רייפקייט פון טויט ווייעט פ
וואָס דו — גערטנער פון תליו
דהאָסט געמאַכט היימען קיל־שטיב
טישן — טהרה־ברעטער פאַרן ל

אַרומען — וויגנדיקע פעלדער מ
קאָסעס פאַרבלוטיקטע שניידן דיי
די ביסנס פאַר ברויט ווערן געצוי
האָסט צעוויקלט פאַרמעטן פון „צ

פאַרזייער פון זאָמען, וואָס פוסט
אַ שפּע פון רעקוויע אויף יעדן ב
וועגן מיט קרייצן און טריפנדיקע
טעלעגראַפן פאַרשפּרייטן די בשו

אָבער די שטראָפנדיקע האַנט איז
מיר וועלן שטעלן באַריקאַדן קעג
אין ראַנגלען פון נקמה וועט אונד
איבער דיין גוף וועלן מיר שליאַכ

אין פייכטע, טונקעלע קעלערס ה
און בריען אויס דעם וואָר אין גל
מוט ווערט געקאָוועט פאַר דעם ג
דייך געבוי וועט זיך קרישלען און

מאָסע וועט וואַלדיק אויסטרעטן
וועגן צו געגאַרטע צילן.
אין אונדז ברויזט מוט ווי אונטער
אויגן וועלן דערפירן וואו הערצער

ן קאַרצערס.
זאַלץ.

יט.

ן ווי טאָפּאָלן
אין זון.
צלט צו פעלד און היים
ייבער און קינדער

ט בייכּם זייען,
ס אין שניט,
סקולן ביים דרעשן און מאָלן,
ן קלעטערער אויף רישטאָוואַניעס.
, באַגראָבן אין פינצטערניש,
ן.
בן געשטריקטע נעצן,
צירקלען און קובן.

רייפּט אין יאָד
— וואָרצלען פון דעמבעס.
זער געדאַנק,
וריט געמאָסטן,
רן אונדזערע טאַטן זיכער.

רווילדגראָז,

ער ערד.

ליד צום באַצווינגער

מיט דער גרויליקער שאַרף פון
צווינגסטו מענטשן צו לעבן
זיי האָבן קיינמאָל ניט געדהאַט ק
און וויסט, און שטיינערדיק ש
די וואָס גלויבן אין דיר, די ה
זיי האָט דער פיין דורות־לאַנג
זייערע פנימער קנאָכיק. זיי האָ
הונגער, און געפורעמט אידייע

און די וואָס ליגן איצט בלינד א
די וועלן דערנענטערן דעם ציל
מיט די האַרבע קנוילן פון זייע
אין שאַרבנס זייערע וועט אין
דאָס צעשטערנדיקע פייער צו
און מיט זייערע גופים קרישלען

פן. דיין לייב
ן און געטונקען.
אַנטן, ס׳ווייב,
ן מ׳ציט די געלענקען
ער ווייט ווי רויט
דייך בלוט
ן דו טראַכסט פון ברויט
ייט פון דויער און מוט.

סן געווען דער אַרויפבאַרג
האָבן גוף געביטן אין סקעלעט.
ועו אַ דערנער־פּלויט
ן דיינע הענט האָבן קאַרג
גט. דו, קנאָכיק, ביסט אין געוועט
נויט, קעגן טויט.

אַ תליה אין אונדזערע טע

אַ גוף וויגט זיך אויף אַן אויסגע
די אויגן אין גלייז, אויף ליפּן ל
אויפן פּייסאַנש פון אונדזערע ט
ס'שווינגט אין גרויל די האַק דו

ביטער ווי בלעטער איז אונדזער
וויסט און באַנג קנוילט זיך אונד
מען דרינגט צום ציל, ווי דער ע
ביים זיגן וועלן אויפהעלן פרייד

עגן ;
– פאַרן צילברעט.
עם שטרייט

צער שליאַך פון באַגלייטן
ויי.
ן פאַר זיי
ליאַך פון באַגלייטן.

איז ניטאָ מער דעם מלאכס האַנט
און דער רינד מיט געפלאָכטענע
אויף שטיינער מאָכיקע זון־פלאַמ
שאָטנס קנאָדערן זיך אויפן זאַמ

און ווען די שטראָפנדיקע, פייכ
פאָכעט איבער אומשולדיקן, בר
ווײַנט ניט ער, נאָר קינד און ווי
מען שמייסט דעם אַקערער פון

דער ריטם פון פרעמדע אויגן
ווערט געשפּונען און פאַרוואָרפ
ס'איז אַ וועג אַזאַ, אַ וועג אָן אַ
וואו הויטן בייטן זיך אין בליי.

ס'איז די האַנט די קאַרגע וואָס פ
די האַנט די בייזע וואָס פאַרלע
די דהאַנט די גרויזאַמע וואָס גר
די האַנט די שרעקלעכע וואָס ש

אַרומען לאָקערן מיט רויטע ראַנד
צו דערגרייכן די שטראַלן פון
אַז ס'איז דער ביסן ברויט און ז
וואָס וועט קנעטן די ווילנס, ציל

היים אַזאַ געזונקען אין יום טוב
טירן הענגען ווי טהרה ברעטע
זענען הענט פון רעכט מעכטיקע
אין צייט ווען ריכטער־קליידער ז

געמיטער ווערן אָנגעטרונקען מי
ווען ס'ווייעט וועלט מיט קערנד
וועט צוים פון גראַטעס און קיי
ניט אָנקערן די ברויזנדיקע דראַ

ה צוויי...

ריקן

רומען לאָקערן.
קאָוואַדלע.
ל די פאַדלע —
פאַראַקערן.

אַנט
־שטיין.
נאָנטנס געווייִן,
אַנט.

ען טרייסטנדיקע בליקן.
ער קוקן
זיך די טעג.

סגעטראָגן,
טנס פון אייגענע קעפּ.
ענקערס שוואַרצע שלעפּ;
טאָגן.

עט זיי אויסלייגן,
האַלבן קרייץ.
אַ בליץ —
קע אויגן.

עקט בלוטיק די ליפּן
רע פון אַ בוים.
פון אויפגיין פאַרלעשט זייער טרוים,
קייט אויסצוזיפּן.

פאַרמשפּטע

זיי שלעפן זייערע ליימיקע טריט
אויף פאַרמשפּטע וועגן אין בלאָע
האָרבן דחלומות טראָגן זיי אין מי
דעם אָנדענק פון נאָנטע אין פאַר

סע שלאָגט אַ פחד פון קאַלטע ביק
וואָס דערד־היטן ס׳איינזאַמקייט ביי
אין מיילער — ביטערקייט פון לע
אויף פּיס — בלוטיקער גלעטן פון

און אַז ס׳וועלן די העלדזער שטיק
און גופים וועלן זיך וויגן שטאַר.
וועלן אין גליוז זייערע אויגן בליי
זוכן די קערנער פון וואָר.

מענטשלעכע האַנט
אַטעס האָריזאָנט קלאַרן.
ש די אויגן שטאַרן
נק פריי איבער וואַנט
עוויכט וואָס שלעפט צום גרונט
אַפּלענדיקער אין שטיינערנעם ארון
גלידער ; וועט אים ניט אַרן
ליין אַרום זיך שפינט.

אין שוואונג פון מידן שניטער.
לאַווע, כאָטש אָדערן יאָגן
ר אים — אַ הוילער גרוב
מאַסן לעבן. אַז דער געוויטער
זיין האַרץ מיט טראַכטן וועגן
רס טרייסט־וואָרט איז ליב.

3

טאָם מוני — סימבאָל, קעמפע
גאָכגייער זענען מיר געוואָרן פון
ס'האָבן טעג פון ד'הונגער געש
געהאַמערט, געקריצט דעם ווילן
אין סקעלעטיש ברוסט־קעסטל אי
דאָס האַרץ, און מוח צו נערוועז צ
וויאַנעט אין גוף. דו בלויז איינער
ווידערצושטיין דעם פּיין וואַס

וויפיל מאָל מוז איינעמס בלוט ו
צו קענען שטאַרבן אין אַ פינצט
וויפיל מאָל מוז איינעמס הויט וו
און ער זאָל ניט קרעמפּן לייב,
נאָר קוקן אויף הענקער מיט או
דו — דער געפּייניקטער, און

4

ניט מיט באַדויערן טוען מיר פון
נאָר מיט באַגער זיך צו פּאַרוואַ
מזרח בליט מיט פלאַקערדיקן אי
און מערב איז פאַרגאַנגען אין פ
לעמער־כוואַליעס פון זאָרג האָב
דערגרייכט אונדזער ברעג, אונדז
אין שוים צעריבן. אָבער אויף ש
אין קנאָספּן פון חלומות, מיר ק

ערגעץ, אין זאַלן, זיצן ביין זקני
מיט טויבע אויערן און קראַנקע
און אין סאַן קווענטין איז פאַרשפּ
און צייט איז אַזוי בלוטיק, גער
נאָר ס'זענען דאָ מענטשן וואָס
נעכטן — אין אָרעמן יאָך, היי

ווא־סערפאַל גליווערט
ן געל געזיכט
סטרונעס. אין ליכט
פאַרוואַנדלט, וואָס זעען ערד
אָרן האָבן געמערט
ער און געדיכט
ט פון יעדן טריט אַ געוויכט
ק צו זיין פאַרקלערט.

אָפּלט טויזנט מאָל, ווי קערן
ט. דאָס גראָע געשטאַלט שפּיגלט
אין קוואַליקע טייכן.
ייבלעכע. דורך טרערן
קט אין גראַטעס. ניט פאַרריגלט,
טיר צו קענען דיך גרייכן.

אָסן בלוט איז דיר פרעמד
ווענט. אָוונט, פרימאָרגן
עגער. ניט אין זאָרגן
ן קינד. קעסט און העמד
ענקט און דערפאַר ווי זאַמד
יט צעריבן, פאַרבאָרגן
ט דיך ווערגן
ע ווענט.

ינערנעם דיל,
אייגענעם שאָטן.
יבם, מאַכט גוף קראַנקער.
עוואָרן. הייבן אויף געבריל
יין ווילן אויסגעקנאָטן
יין גרויליקן הענקער.

אָ, איר העלדן געפאַלענע, וואָס ה
מיט אייערע פאַרשטאַרטע גופים
מוט אין אונדז געשטאַלט, בלוט
פאַרנעמט גערן אונדזערע באַשיי
איבער פעלדערי פרוכטבאַרע ציע
אויפגיין — סטאַדע פון פריד וו
און צייט פון פיין ווערט מיט ט
טייך־קלאָר לויכטן איצט אונדזע

ניט טראַכט פון מיר אַזוי, כ׳בין
אין טאַטן נאָר יונג זענען די באַ
אין שאָרוועדיקן גרויל — און ד
ניט אין ווערפל האָבן מיר געש
צו געווינען דאָס וואָס אונדז פעל
מוט ברויזנדיקער, פלאַטער פון צ
ווער צעצינדן גוף אין דאָרן
צו פייערן דעם זיג איבער וועל

פט
טן אָנרעג.
רזיגלטע קרוג,
ן זאַפט.
קיין האַפט
יג.

צום באַשאַף.

ויאַנען וויסט.
ון מעסער טריפט״.
אויף לעבנס־ים אָפּגעשיפט
אין קויט, אין מיסט.
זייט האַרציק געגריסט,
ווערטער קיינער ניט באַגרייפט ?
ן־פרענגעס געשטרייפט,
קער טויט אומזיסט ?

ענטווישט איז גוף
עגרייט.
ר אַ קייט
ף מעווע פליגלען אַרויף.
טערטן שלאָף
וואָס זייעט טויט
ט. אין ענדגילטיקן שטרייט
אויף דיין רוף.

ן שיכט.
ין, צו טראַכטן
עוויכטן
אומגעריכט.
נע אויפגעריכט
ן מיר אין שטרייט קעגן שלעכטן,
שעכטן
ן קאַמף גערעכטן.

גוף מיינער — מילי מיליאַסן אַטאָ
ס'איז דער עלעקטראָן וואָס פירט
ס'האַרץ איז דאָס הויפּט גליד
וואָס טרייבט איבער שטער און צו
און אַדערן צעפּירן הייסע שטראָ
צו פאָלגנדיקע גלידער. דאָס ליד
פון קערפּער איז גרויזאַם ווי דער ש
וואָס גליט, שלאָגט און בויגט זאַכן

הינטער מיר — גראָע, הונגעריק
ווי בושל־עס פאַרשטיינערטע. זיי
ווען אומקום איז אין זייער לעבן או
היינט — ליד פון בלאַנקען מעסער
ניט אַזוי האָבן די לייט פון ווייזהיי
זייערע באַגריפן פון גוטס. דער וואָ
לויב פאַר בלוט־טריפנדיקן מעסער,
די וואָרע ווערטער פון גערעכטן.

איז ווער וועט קעפּן דעם הענקער,
דעם תּליון, וואָס האָט פון בוים גע
דיינע גלאַז־פאַרגלייזטע אויגן גליע
זיין וואָרט איז מאָרד. „קום, שטר
ס'איז האַק שאַרף און פּעטליע וועט
פון גוף”. דו טראַכסט פון זאַט, און
מיט פּיין דיין לייב. ניט דערבאַרם
הענקער גוטמוטיקער וועט דיר דע

שייטערהויפנס — שפּאָט פאַר גער
מידער גוף — דער עשאַפּאָט אי
הילכט, יובלט, דאָס שלאָגוואָרט א
„קום, מיר וועלן אין ווילדע האָר
שענדן. פרעמד לייב איז אָנגעברי
מיט צאַרטע ברוסט, לוסט, גלוסט”
פון וויינען, האַרץ פון ווייטיק האַר

ט
ונען
ן געשפינען
זע ווי קאַלט
טאָל־שפּאַלט
אַסערן האָבן גערונען
לט נייע וועגן געפינען
ועלט.

ער:
פון שטויב.
ט, נאָר גוף איז דרויב
האַרטער
אַז ס'זאָלן ווערן באַגערטער
פאַר ברויט און זאַלץ. ניט לויב
און גייציק פאַר רויב.
באַשערט.

געפלעכט פון סקעלעט,
לידער, טראַכטנדיקע זעל.
ייל,
ר געוועט
ן געדאַנק ווי שפּרייט
פיל
דאָך איז ציל
אין ערדס ברייט.

צו שפּאַניע

שפּאַניע! טו אָן אַ בעטלער טאָר
פראַנקאָ, דער הענקער, איז געקומ
שטעל זיך ווי אַן אָקס קעגן שטאָ
ס׳בלוט פון דיינע זין גייט אויף אי

פראַנקאָ, אַ וואָלף, קומט נאָכן ו
מאָלאַ דער תליון האָט תליורת אוי
שפּאַניע אין חורבות, אין בעטלע
שטאָל! באַהערש דיין וועלט.

פראַנקאָ, קברן מיט רידל,
וויל דיינע לאָנקעס אין בית־עלמי
שפּאַניע, דיינע זין בלייכע מיט ווי
וועלן מאַכן פראַנקאָ שפּייז פאַר

שפּאַניע! ציל דיינע הערנער אין
שטעל זיך ווי אַן אָקס קעגן שטאַ

ם מענטש. נאָר סקעלעט
ענט געניטע
ן ; אין מאַרמאָרן גרייטע
איבער דיין קבר אין געוועט
ן געפליסט געבעט
ער מאַרמאָר פליטע
י דויער מיטה,
פויל געשפעט.

אָרץ ס'פאַרפייניקטע פילט
האָט פאַרשטאַרט
יק האָט זיך געשטעלט
אָס וואָלט געשטילט
אָס וואָלט פאַרדאַרט
אַל אויפגיין פריי די וועלט.

די מאַסקע פון דיין געשטאַלט א
איז קאַלט און גרויליק. דיין בלי
ווי פּראַסטיקער הויך אויף האַר
די שטריכן פון דיין טויט געקרי
פון גיאַטאָ, וואָס האָט דיך איבע
דיין טויטע מאַסקע דערציילט אַז
געוועזן איבערצוטראָגן דעם פּיי
די קאַרבן און גרויקייט, געקורצ

צו דיר איז טויט געקומען ווי אַ
און דיך מיט ביטריטשען אין ט
טויט גרויליקער וואָס דו האָסט
דו, אין טעג פון רו מיט אויגן אין
האָסט געזען ווי וואַסערן האָבן
דיינס אין פעלז, ווינטן האָבן לו

צו מיר קומט דיין וואָרט געקלאָ
דורך הונדערטער פאַרפייניקטע
אויף איצט וואַגלען דיינע ברידע
פאַרשטויסענע. אין מינוטן איינ
יעדער דיין „גיהנום“. אין דיין
איינער מיטן כודח פון תליות א
לאָזן פרענגעס ווייטיק אויף ביט
איז טויט און פאַרוויסטונג. מאָ

אַזויפיל טויזנטער ברידער לעבן
וואַגלען באָרוועסע, צעטראָטענע
שאָטנס דיינע, מיט באַגער צו זע
אין געדאַנק, בליצט די שאַרף,
ווי רונד ס׳לויפט שוואונג איבער
די פריי צו זאַנג און קוואַל. ז

ן דאַנטע אליגערי

ט אַמאָל געווען
מיט איינזאַמע טריט
ערד. ס׳האָט געבליט
דיינע אויגן האָבן געזען
גוף רעווען.
ע־שוואונג אין שניט.
ט ווי פליגל פון קראָען.

אַ געדעכעניש אין שטיין,
רישלענדיק פּאַפּיר.
ייב ווי אָנגעגליטע רוט.
שורות אַזויפיל פּיין
יעדן בליק־אַנריר
ערן, גליווערן ס׳בלוט.

▼

עדאַנק קוואַליק. וואָרט
שווערד. אַזויפיל פּיינט
, וואָס האָבן דעם היינט
בען דיך פון יעדן אָרט
וואָגלט. האָסט זיך גענערט
כצער. ערגעץ האָט געוויינט
דיין טרוים. אָבער פּיינט
אַרשניטן אירע טעג מיט מאָרד.

דיין יעדער באַוועג
. אין קאַרגן שלאָף
יסה מינוטן ;
גן לוויה־וועג,
אַשעפעניש קומט ציטיקער סוף,
אַר דער צייט אויסראָטן ?

ליד פון אונזדער צייט

שטילקייט רעגט צו טאַטן דע
מיר וועלן זיך וואַרפן אויף ציל
ס׳האָט ביי יעדן שוין פאַרוויאַנע
ווען אויפגיין לאָקערט פון קנאָס

שפורלאָז זענען פאַרשוואונדן די
הימען — קאַלטע תפיסות, אי
הענט באַמבלען זיך ווי אָפּגענוצ
פון באַק און באָרד טריפט שפּאָ

איז מענטש האַרט און האַרץ וו
ביז בלוט ווי פרילינג־פלוסן יער
ס׳וועט קיינער דעם גוף ניט קאַ
ווען ער אין הונגער, דאַרט און

פאַרלאַנג פאַר רעפטל ברויט, מע
און טיש געגרייט מיט וואַרעמען
וועט רעגן מענטש צום שטריי
און שוואונגען אויף פיינט, ווי ד

ט,
שווייגן.
לץ געזען אין אונדזערע אויגן,
זאַלץ און ברויט.

ן די שעהן מאָגער ;
ידלעס קיל.
טילע

אָרניט,
נאָגן.
אָגן

יק,
טן ;
רייטן
יק.

שרויט,
וואונדיקע געשרייען.
יגן, און דערזען
אַלץ און ברויט.

אומצופרידענער

קריג דיין טייל וואָס איז געגרי
דאָס מעסטל זאַלץ, דאָס פענעצל
ניט שפּאַן אין לענג פון דער גו
ווען רעגן גיסט און הויט ווערט ב
און אויב ס'איז דיר דערווידער
מאַך ניט דעם פּאַרק פאַר דיין ל
און אַ פּייכטע באַנק פאַר אַ נאָר
און זשמורען מיט די אויגן פאַר

בויג ניט דיין לעבן צו יענעמס ו
ווי ס'זאָל אַ מענטש ניט זיין ש
נאָגט אים פאַרדרוס ווי אַ שלאַנג
זיין יעדער טריט ווערט קיל און
יענעמס איבעריק ברויט מאָנט ז
אין יענעמס געראַמע שטוב שטי

ון ערדס אינגעווייטן ;
לן טוי פון טיפן.
רבאָרגענע קוואַלן טריפן
ראָט מיט פחד באַגלייטן.
ון הונגער — קייטן
יי דאַרע קינדער צום שיעפן,
יעריקע באַגריפן
קאַרגע מאָלצייטן.

טונקלט דיין לעבן
רייסט פליטעס
ר, געפינען בלינד
פאַרוועבן
קע פיגורן. מיטהס
ען מיטן ווייב, מיטן קינד.

הבל שווינגט בלויז, קין טרעפט,
מאָרד פֿאַרשאָלטענער פון ברודע
דער וואָס מאָרדעט פיטערט ניט
און קערט ניט איבער הרודעס ד

קוילעט איצט קין גערויבטע רינ
פרעסט ס׳פליש, קליידט זיך אין
קין זויגט בלוט פון שלאַנקע העי
קין דער אויסגעטרוימטער תליו

הבלס וייב אַ שטאַם אַ פאַרוואָרצ
הבלס קינדער — קנאָספּן אין ב
די וואָס זענען אין הונגער געהאָד
די קענען היטן זאַנג און פי.

הבל כאָרכלט, הבל שנאַרכט,
— געקומען די צייט פון שטאַרבן
קין ווישט דעם בלוטיקן אַקער
אין די אייטערדיקע גאַרבן.

קין, קין וועט אויך פאַרגיין
אין שפּראָץ פון צוויט אויף אַקער
הבלס קינדער — זאָמען צעבל
וועלן קומען אַרבן.

זוי סקעלעטיש —
עכטנס.

בטן.

יק,
ן פידל.
ט אין סוף זומער,
ון רידל.

יצלען אין רייפן בלי,
קלינגער.
קאַסטן
יין פון הונגער.

ער־היץ
לט.
ואונגען —
צעשפּאַלט.

רן קאָפּ
קינד.
ע קייטן פון וואַרטן,
וואונד".

מדיקע, גאָרטן ערד,
ערבע.
ע זרע

ק
ענעצל ברויט.
דערנער,
יכער הויט.

מענטשן אין נויט

שטיל איז סיליד אין פרי

ליד פון מיין לעבן

זילבער וואָלקנס שפּילן פרילינ
אין מיינע אויגן, אויף מיינע האָ
כ׳טראָג דעם ווינטער אין צוויטן
אין ווינטן ווייען מיינע פינגער

ס׳שפּרייט זיך פאַר מיר די וועל
גראָזיקע טעפּיכער, ברעגן געוו
כ׳קום טרינקען פון זון דעם זע
מיט פרילינג זוניקן זיך פּאַשן.

אַז כ׳האָב זיך געאַנקערט אין
מיטן וואונדער פון א חלום.
כ׳בין גרייט אַלעמען פאַרגעבן,
נאָר ניט תליון פאר תליה, הענק

און כאָטש כ׳טראָג אויף מיין שט
צייכן פון מיין אורפאָטער קין,
דאָך בין איך הבל וואָס איז גר
צו געבן פאַר רעכט דאָס געבוי

כ׳וועל ווי יעקב זיך פאַרשטעלן
נאָך בענטשן שטרעקן האָריקע
אפשר אזוי שוין בלייבן שטיין,
דערנידעריקט, פאַרשעמט.

אַמאָל בין איך יוחנן, טראָג אייג
אַרום מיר טאַנצן ווילדע האָרד
כ׳בין דער שאָטן פונם קרייץ,
ווער יעדן דור באַשאַפן — מען

כ׳בין אויך שטילער, זילבער־וואָ
קום מיט פרילינג, קום מיט ד
כ׳וואָגל אין לעבן — אַ נעפּל,
א שאָטן, וואָס ווערט פון זון גע

ט

ע ליד פון נויט.
ט
ערע גופים. װענט
יש זויערט פון ברויט
װי שרויט.
צן פאַרשעמט
און ברענט,
לייכע הויט.

און ברויט.
איז מיט שטרייט
ם ליגן,
 האָבן געבויט,
 כאָטש ס'איז װייט
ייען מאַרגנס מיט זיגן.

מיינע הונגעריקע ברידער

גרוסן פון מיין היים און הונגעריק
ס׳ציטערן די ווערטער אויפן פּאַפּ
כ׳בין ימים־ווייט פון אייך און הונג
כ׳מאָל אייערע געשטאַלטן אין מיינ

ערגעץ גייען אויף מיט בליטן די ביי
צייטיקן זיי דעם האַרבסט מיט רייפ
אָבער אין דעם לאַנד וואו ס׳וואוינען
איז יעדע צווייג אַ שפּיז צום קוילע

ברידער, מיינע ברידער, כ׳וויטיק א
און פאַרטרוי מיין זיין אייערע ציטע
די קרישקעס פון פרעמדע טישן איז
נויט, האַס, רייצט צו אַנדערע ערטע

און לידער זענען ביי מיר אַזעלכע וואָ
און שטיקן האַלדז ווי הענקערס פּעט
אייערע געשטאַלטן אין טרערנדיקן
אייערע גופים — סקעלעטן אויף האָ

ווערטער פון דערלייזונג — שערבעל
גרוסן האַרציקע — יסורימדיקע אי
אַז ס׳פראָסטיקן מיינע ברידער אין
און שרייבן בריוועלעך ביטער ווי ג

וועגפייל מזרח —
איצטער דאַרף ער נאָכשלעפּן אַ
ווי אַ פעלכל פון אַ שאָף,
שטיינערדיקע וואָג
אויף זיין גוף,
יאָג־געיעג;
לבנה, בלאַס — ווייט;
איז סערפּן · שאַרף.
נעם בלינד און שנייד
די זון — ברוין־רויט,
ווי אַ פריש ברויט.

ערד גייט אָפּ מיט נויט
מיט בלוט.
און כאָטש אויף יעדן טריט
ליגט אַ סקעלעט
וואָס האָט אין געוועט צו ברויט
און גליק צעשאָטן זיינע טעג —
איז דאָס דער וועג.

מזרח, מערב, דרום, צפון,
אור חיה איז אויך דעם וועג געלאָפ
יאַג־געיעג,
ביז זי האָט מיט אירע הערנער
אין הימל געטראָפן.

אויפגעגאַנגען איז נאַכט,
טויזנט אויגן זוכן טאָג־טעג,
וואָס אַ מענטש האָט אין פלוכן
געציילט פאַר זיין פאַרמעג.

הינטער אים נאַכט — אַ הויט:
וואָס פאַרבט זיין שוואַרצקייט,
וואָס זאַפּט
אים ווי אַ שאָטן.

פון ווינטן,

שאַרבן ;

נער,
פון צוויגן,
וט צעלייגן
.

[

לאַנדשאַפט: — אַ מענטש א

פאַרנאַכט רויכערט דעם שטילן ה
וואָס זיין גוף — אַ קנויט,
האָט דערפירט צום ראַנד
פון טויט.
מינוטן זענען קערנדלעך זאַמד
וואָס טריפן דורך זיינע דאַרע פינ
טראָפן, טראָפן.
שקיעה —
אונטערצינדער
האָבן צעלייגט פייערן,
רויכערן וואָלקנס אויפן שייטל פו
ביימער צאַנקען אין פלאַמען,
יעדע צווייג גליט,
דער וועג צום האָריזאָנט איז אין

אַ וועג אַ שלאַנקער,
אַ מענטש אַ קראַנקער,
מיט הונגעריקע טריט,
מיט שעכטן אויפן געמיט
גייט קעגן דער זון.
זיינע שלייפן האַמערן אויס
דעם ריטם פון נויט.
פאַר אים — וועג,
שלאַנק ווי שינעס.
אַזויפיל טעג
האָט זיין בלוט געמוזט רינען,
האַרץ, ווי מאַטאָר טרייבן
צו אַ מאָלצייט פון ברויט.

שטעכיק און רוי
ף בייטן. טעג ווערן ענגער
צין געווירבלען פון הונגער.
רינגען בלייך, גרוי
שניי. ווי שטרוי
כן גופים. שטרענגער
קעס, באַנג און באַנגער
צו ציילן טעג אַזוי.

פינצטער. טישן
רגעסן איז די צייט
לצייט. די גופים שוידערן
ן בייכם אָפּווישן
הערצער זענען גרייט
ן, קנאַכיק־האַרט, וועלען פאָדערן.

קאַרטאָפּליע עסערס

זיצט הויזגעזינד אַרום דעם טיש
מיט ערדענע געפּעסן, קאַרטאָפּלי
אַ מאָגער קינד הענגט מיד אויף
אויגן טליען מיט נויט.

קעפּ, ווי פון געשטאָפּטע חיות, ד
קאַרטאָפּליעס שלאָגן מיט זעטיקע
ס׳אַ שאָד יעדער שלינג דורך הע
אויגן דרייען זיך איבער, ווייסלע

ציין קייען איבער די דערשלונגע
פינגער געדענקען די קניפּ אין ר
הונגער. — אַ מויז ראָיעט אין אַ
דורכן פענצטערל שיינט די לבנד

יף

יט שטאַרנדיקע אויגן,
ון ליים,
ן ציטערן,
יך.

לייבער,
ענע שיך.
נאָכיק,
יט די הויטן.

וינט ;
עהויבן, געבויט,
ענט דערהויבן
ן זעטיקייט פון ברויט.

צעוואָרפּענע,
ן־געבויטע ווענט.
יטן.
ר צעפּליקטן העמד.

ן אָדערדיקע העלדזער,
דיקע שלייפן,
טעג
.

באַלאַדע פון מענטשן אין נ

זיי זענען געקומען פון הונגעריקע ו
צער אין הערצער, טרערן אין די או

מיט טריט קנאַכיקע האָבן זיי דערש
און הענט בעטנדיקע אונדז געגרייכ

האָבן מיר זיך געשפיגלט אין זייער
מיר אין שטיבער אָרעמע, וואָס קענע

אַז דאָס מעסטל ברויט און זאַלץ ה
ס׳גאַווערט דער פּיין און ווייטיק פון

פאַר אונדז הענט בעטנדיקע, און מ
אונדזערע קעפּ געבויגענע פאַר הענ

אַ פּענעץ ברויט אין זאַלץ געטונקע
זיי זאָלן ווייטער אויף וועגן זעטיקע

האָט צער, ווי צאָרן געבריט אונדז
געסט אונדזערע, ווי פאַקלען געטו

האָבן זיך געקרויזט שמייכלען אין
און גופים האָבן זיך געוויגט ווי ד

גופים, ווי שטאַמען אונטערגעהאַק
מיט האָר ווי ווערבע בלעטער צעפ

האָט מוט זיי געגורט, העלקייט אי
זיי וועלן אַלע צוריקגיין אויף זייער

און פון פעלדער געקאָסעטע די ז
נעמען אפילו אונטער דראָונג פון ט

ס׳זאָל אין זייערע שטיבער פון זאָרג
זילבערן דאָס זאַלץ, זעטיקן דאָס ב

רעפ

יי־טרעפ

אַרטן.

נט,
ארשטאַרט.
ע האַנט

ן די אויערן
טן.

.

ן,
אַ פאַרשטאַרטן.
י ציין,

יאַרטן.

ענעצל ברויט ;

אין די אויגן
ואַרטן.

הונגער האַלט אים אין צוואַנג
און קנאַקיקט זיינע גלידער.
דעם האַלדז געצויגן ביינערדיק,
ווי ביים שעכטן דעם ווידער.
הונגער צעפּליקט זיינע קליידער
און צוימט זיינע שלאַפּע טריט,
ס׳בלויט זיך יעדער אָדער ;
ווי קנויט פאַרלאָשן איז געמיט.

אַנקער אים אויף א פעלד, אויף אַ
וועט ער שרעקן אפילו די קראָע
אַזאַ מענטש, אַז ער פאַרגייט
בלוטיקן אין בראַנד זיינע קלאָען,
שטאַרן אָפן זיינע אויגן,
זיין גוף גליוועט — הויט און ב
מיט שנאה איז זיין פּנים באַצויג
אין כעס פאַרביסן די ציין.

גיב אים זאַלץ, גיב אים ברויט
וועט ער ווידער אויפגיין אין בל
ראָז וועט זיך פאַרבן זיין הויט,
און זוניק וועט לויכטן זיין געמיט.
גיב אים היים, כאָטש אַ קעלער־
וועלן אויפהעלן זיינע אויגן.
וועט ער זאָרגן וועגן קינד און ו
געלאָזן הינטער זיך אויף הונגער־ו

ט.
רויט,
ראַסט.

יקס,
דן.

האַנט

ף וואַנט,
ילן.

מען ;
דעם טעם.

היימלאָזער

וונעץ האָבן זיין פּנים געברוינט
ווינטן האָבן זיין גוף געקנאָטן
רעגן און פראָסט האָט אים ניט
ער זאָל דורכוואַנדערן דאָס

הענט פון שאַפן באַמבלען זיך
מידע פיס מעסטן גאַסן, און
הונגער באַגלייט אים מיט
הונגער צערט אים, זויגט אים
ווילן אויגן דערפירן צו וועגן

אַרום אים חלומות שפינוועבס,
טעג שפּרייטן זיך שליאַמיק
רעגן און ווינט האָט איבער
אים געציערט אין שטויב פון

מענטש פאָלגט און האַרץ פירט
בלינדן גוף, ראַמט די דראַנגען.
מענטש אַזאַ האָט אין דרויסנס
פאַר ברויט און זאַלץ באַגערן,

אַרום זיין גוף וואַלגערן זיך
טרעפּ זענען זיינע שטולן און
אַזויפיל קאַלטע דילן און גוף
אין טעג ווייעט אַליינקייט, אין

טראַכטן שאַנד־קלאָץ
מיט קאָווע אָפּצושטאָפּן די שעהן.
ערגעץ הינטער בערג,

קוקן נאָך בלינד
ט אָן סופן.
יטלעכער גוף,
־ערקוילעט.

ברויט-ליין

פראַסטיקער הונגער פּרעסט זיך
אינגעווייטן גרימען און רעוועז
היימען — חלומות וויאַנען אויף
ווערטער — האַרב און שטעכיק

רייען שלענגלען זיך אין קייטן
ציל איז אָרימער, קאַרגער זע
ס'אַרט זיי ניט צי די ביסנס זע
פון די קנאָכיקע פנימער טריפט

ווינטן שטעכן ווי געפרוירענע
גלידער ווערן שטייף ווי פייכט,
געשטאַלטן שאַרן זיך אויף ווענ
אַלע וועגן ציען צו זאַלץ און ב

און שליאַכן שלעפּן זיך שיעף א
געדאַנקען עגבערן און פאַרפאָלגן
טאַטן פרירן און רייפן אויס די צ
געשטאַלטן שוידערן אין גליווער

אָבער זייערע אויגן גליען און ב
בליקן — פונקען צעפלאָשעטע
טעג זייערע זענען ראָיענדיקע ש
אונטער אייזיקע פלאַכן פון טייכן

טונקעלע שרענגעס ווייטיקן אויס
ווער האָט זיי אַזעלכע גרויליקע
אַז זיי זאָלן אויפן קאַלטקייט פון
ווי געהאַמערטע סטאַטועז שטאַר

ין

יט
הויטן

ויטן

אַ טאָג

ס׳גייט אויף אַ טאָג
קריסטאַל
און פלאַם אויף שטאָטישע ווענט.
גופים מיד,
שטרעקן קנאָכיקע הענט
און מורמלען מיט אַ הויל
מויל:
— צייט צו טראָגן דעם גוף
אויף מערק.

פאַרציען דעם קנופּ פון זאָרג
אויף די קערק,
סיי ווי וואַרגן
געבעט פון באָרגן,
נויט,
ברויט,
קליידער אין צויט.

אַלע, אַלע רעדן
ווערטער ווי שרויט.

ס׳גייט אויף אַ טאָג
צער און קלאָג.
פּאָסט־טרעגער
וואַרפן זאָרג הינטער טירן
ס׳זאָלן שטיבער מיט הונגער זיך צ
ס׳זאָלן קינדער בלוי פרירן.
און באָבעס זאָלן שרומפן פון קל
די אויגן שווילן פון טרערן —
זאָרג, באָרג.

טאַטעס מיט סיווע בערד
האָבן פּנימער פון ערד,

ף

ערהייף,
אלאצן,

גאס אַ זוניקע,

לעך קרויט,

אין נויט

אויף דער זון,
עקראָכן.

.

ן מיט שאָטן אין די אויגן,

רבסטיק געלע,
.

חענט אַזעלכע מיט הויטן פון לעדע
האָבן געבויט, האָבן געמינעוועט ד

„און ס׳דאַרף זיין אַ מוח וואָס זאָ
דעם צירקל, דעם סוד פון ציפער
און הענט מוסקולירטע וואָס זאָלן
און מענטשן וואָס זאָלן קוילענען

„און מענטשן וואָס זאָלן מיט די ה
בויען און פעסטיקן, געבן היימען
וועגן אייגן ברויט אויף דאַרע לויט
קנאָכיקן זיך און קינדער פון די ק

שטייען זיי אין קופּעס, רייד צינד
אַ קנאָכיקע האַנט פאָכעט אין דער
פאַר זיי ציט דער שפרייט פון שפ
פלאַנצן לאָקערן מיט נערנדיקע ז

און ס׳קלעטערן זעטיק די געוויקס
אויף שטענגלעך און פעטע שויטן,
ווער דאַרף געווער? קנאָכן זענען
בליקן אין הונגער זענען פונקען פ

דורות פאַר אונדז האָבן געלייגט ז
געפאַנגען אין נויט, געפענטעט אי
נאָר צו זאַט האָבן ניט דערפירט ז
געהאַרטעוועט די ערד מיט זייערע

באַגינען זענען זיי געוועזן שאָטנס
האַמער און רידל האָט באַגלייט ד
פאַרנעכט האָבן געפאַרבט רויט די
זיי האָבן געלאָזט הינטער זיך שפ

היינט שטייען זייערע אָפּצוויגן,
אויף די זעלביקע וועג הונגעריקע
צו זייער ציל וועלן דערפירן די
חלום פון באַגערט זאַלץ און ברוי

קן פון קינדער,
רע גופים.
ן אַ בלינדן
אָפּן.

שטאַרבן ?" —
ץ־קלעפּ —
קיין פאַרבן
קעפּ".

מאַסע געברומט
וועג אַ בלינדער,
אַז טויט קומט
זערע קינדער.

אַ פּלויט,
.
נויט,
נעכטנס.

ן,
ט די קלאָג,

אַ קנויל,
ערדיקע פויסט,
ייל,
ט !

אַקן וואָס שטעלט
דס שיפן.

י פון רעדער,
י שפּע.

[

באַלאַדע פֿון ברויט און זאַ

מענטשן אין טונקעלע שטיבער
זיצן מיט ליימיקע פּנימער אין ב
מאָגערע, ווי מ׳וואָלט זיי אַרויסגע
בלוטלאָזע ווי נאָכן שעכטן.

געזעסן, געטראַכט, דער טיש ש
פֿון אַמאָליק ברויט, פֿון אַמאָליק
דורך די בלויע שייבלעך אין פֿי
די שוואַרצע פֿליגלען פֿון נויט.

אַ הונגעריק קינדעריש געוויין הא
ווי אַ חלף געשניטן, געפּערטלט.
זענען זיי ערדיש געזעסן און גע
דעם הונגער אין האַרצן געצערט

ס׳קומט אַ פֿרימאָרגן אַ בלויער,
שופֿלאָדן זענען ליידיק, רייד זענ
אויפֿן אויוון אַש פֿון אַמאָליקן פֿי
קנאָכיק פֿרירן די פֿינגער אין קו

זענען די מענטשן אַרויס פֿון די ש
קעלט אין די גלידער, מוט אין
מענטשן מיט מראהס פֿון גריבער,
געמאָרדעוועטע אין היימען — ק

אַרומען דערובע הייזלעך, שוואַר
האָבן זיי זיך אין רעדלעך געקל
געמורמלט, גערעדט, דער הונגע
גופֿים פֿוילן אין קעלער־שטיבער.

ס׳דאַרן די לייבער, ס׳קנאָכיקן פֿו
די אויגן פֿאַרזונקען, אין פֿיבער
גופֿים בויגן זיך אונטער לאַסטן
פֿון טעג, הונגער — הינט הינט

מיינע ווערטער,
שליאַדן.
יערע גענאַדן,
ערטער.

רן מוח
האָריזאָנט.
שוין געוואוינט
ניען צו דער הויך.

נמאָל ניט געריכט,
מאַסט שלאַנקער.
ער הענקער —
פאַרן געזיכט.

ער מיט שפּאָרן —
אָדרעס.
אַנצאָליקע דורות
פון צייטס האָרן.

וי ליב
נטע.
ישטוינטע
ו טריב.

מיט האַמער,
מיט אַקער.
גען־גלעקער
גלייכע שלינג פון עמער.

יילן אין פלאָנטער.
ן די גלידער.
אַלץ זענען אַלע ברידער,
רייד און מונטער.

ברויט און זאַלץ

פון זעלבן מחבר
אין שאָטן פון הונגער
1933 (לידער)

שערבלאַט געצייכנט פ

INSKY'S
RE - Publisher
sion St., Chicago

ted States of America
son Press, New York.
255

מאלץ

ויט און זאלץ

שינסקי · שיקאגא